

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
Γ' ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

Διδαγμένο κείμενο

Πλάτωνος, Πρωταγόρας 322c-323a

Ζεὺς οὖν δείσας περὶ τῷ γένει ἡμῶν μὴ ἀπόλοιτο πᾶν, Ἑρμῆν πέμπει ἄγοντα εἰς ἀνθρώπους αἰδῶ τε καὶ δίκην, ἵν' εἶεν πόλεων κόσμοι τε καὶ δεσμοὶ φιλίας συναγωγοί. ἐρωτᾷ οὖν Ἑρμῆς Δία τίνα οὖν τρόπον δοίη δίκην καὶ αἰδῶ ἀνθρώποις· “Πότερον ὡς αἰ τέχναι νενέμηνται, οὕτω καὶ ταύτας νείμω; νενέμηνται δὲ ὧδε· εἷς ἔχων ἰατρικὴν πολλοῖς ἱκανὸς ἰδιώταις, καὶ οἱ ἄλλοι δημιουργοί· καὶ δίκην δὴ καὶ αἰδῶ οὕτω θῶ ἐν τοῖς ἀνθρώποις, ἢ ἐπὶ πάντας νείμω;” “Ἐπὶ πάντας,” ἔφη ὁ Ζεὺς, “καὶ πάντες μετεχόντων· οὐ γὰρ ἂν γένοιτο πόλεις, εἰ ὀλίγοι αὐτῶν μετέχοιεν ὥσπερ ἄλλων τεχνῶν· καὶ νόμον γε θεὸς παρ' ἐμοῦ τὸν μὴ δυνάμενον αἰδοῦς καὶ δίκης μετέχειν κτείνειν ὡς νόσον πόλεως.” οὕτω δὴ, ὦ Σώκρατες, καὶ διὰ ταῦτα οἱ τε ἄλλοι καὶ Ἀθηναῖοι, ὅταν μὲν περὶ ἀρετῆς τεκτονικῆς ἢ λόγος ἢ ἄλλης τινὸς δημιουργικῆς, ὀλίγοις οἴονται μετεῖναι συμβουλῆς, καὶ ἐάν τις ἐκτὸς ὦν τῶν ὀλίγων συμβουλευῆ, οὐκ ἀνέχονται, ὡς σὺ φῆς—εἰκότως, ὡς ἐγὼ φημι—ὅταν δὲ εἰς συμβουλήν πολιτικῆς ἀρετῆς ἴωσιν, ἦν δεῖ διὰ δικαιοσύνης πᾶσαν ἰέναι καὶ σωφροσύνης, εἰκότως ἅπαντος ἀνδρὸς ἀνέχονται, ὡς παντὶ προσῆκον ταύτης γε μετέχειν τῆς ἀρετῆς ἢ μὴ εἶναι πόλεις.

A1. Να μεταφραστεί το ακόλουθο απόσπασμα: «ἐρωτᾷ οὖν Ἑρμῆς Δία... κτείνειν ὡς νόσον πόλεως».

Μονάδες 10

B1. Από ποια σημεία του κειμένου φαίνεται η σπουδαιότητα της πολιτικής ἀρετῆς για τη συγκρότηση οργανωμένου πολιτικού βίου;

Μονάδες 10

B2. Ο Πρωταγόρας με την ολοκλήρωση της αφήγησης του μύθου του Προμηθέα δικαιολογεί τη στάση των Αθηναίων όταν συζητούν θέματα

τεχνικά και πολιτικά. Σε ποια στοιχεία του μύθου στηρίχτηκε για τη διατύπωση αυτής της άποψής του;

Μονάδες 10

B3. Λαμβάνοντας υπόψη τις πληροφορίες του κειμένου και του μεταφρασμένου που ακολουθεί: **α.** να αναφερθείς στις προβλεπόμενες ποινές για εκείνον που δε μετέχει στην πολιτική αρετή και **β.** να σχολιάσεις το είδος των ποινών αυτών.

Μεταφρασμένο κείμενο

Πλάτωνος, Πρωταγόρας 325b-c

Ενώ όμως είναι το πράγμα αυτό διδακτό, αφού είναι κάτι που μπορεί να φροντίσει και να καλλιεργήσει κανείς, αυτοί διδάσκουν στους γιους τους τα άλλα, των οποίων η άγνοια δεν πρόκειται να επιφέρει ως ποινή τον θάνατο, αυτό όμως, την αρετή, που εάν τα αγόρια δεν τη μάθουν και δεν τη φροντίσουν, μπορεί να υποστούν ως ποινή και τον θάνατο και την εξορία και τη δήμευση της περιουσίας εκτός από τη θανάτωση και, με μια λέξη, τη συνολική καταστροφή του οίκου τους, αυτή δεν τη διδάσκουν και δεν τη φροντίζουν με κάθε δυνατή επιμέλεια!

Μονάδες 10

B4. Ποιες από τις θέσεις που ακολουθούν είναι σωστές και ποιες λαθεμένες;

α. Στους πλατωνικούς διαλόγους ο Σωκράτης παραθέτει ο ίδιος εξαρχής την άποψή του.

β. Ο Σωκράτης υποδεικνυε πως ο μοναδικός οδηγός προς την αλήθεια είναι οι αισθήσεις.

γ. Ο σοφιστής Πρωταγόρας στον ομώνυμο διάλογο παρουσιάζεται ως αλαζόνας και γεμάτος αυτοπεποίθηση.

δ. Κι ο Πλάτωνας χρησιμοποιούσε τον μύθο ως αυτόνομο τρόπο, ισοδύναμο με τις άλλες φιλοσοφικές μεθόδους.

ε. Η μέθοδος τη διαλεκτικής είναι μέθοδος πειθούς, όχι μέθοδος προσέγγισης και κατάκτησης της αλήθειας.

Μονάδες 10

B5α. Με ποιες λέξεις του κειμένου είναι ετυμολογικά συγγενείς οι ακόλουθες;

αφασία, προσιτός, αρμονία, εργαλείο, πανωλεθρία

Μονάδες 5

B5β. Χρησιμοποιώντας την κατάληξη της στήλης Β' να σχηματίσεις μία νεοελληνική λέξη (απλή ή σύνθετη) ετυμολογικά συγγενή των αντίστοιχων λέξεων του κειμένου τη στήλης Α'.

Στήλη Α'	Στήλη Β'
ίκανός	-ης
θές	-η
ἴωσιν	-ος
ῶν	-ία
ἄγοντα	-ας

Μονάδες 5

Αδίδακτο κείμενο

Θουκυδίδου, *Ιστορία*, 2.3

Οι Πλαταιείς ενεργούν ανάλογα με την άποψη που έχουν για τον αριθμό των Θηβαίων που βρίσκονται μέσα στην πόλη τους.

οί δὲ Πλαταιῆς ὡς ἦσθοντο ἔνδον τε ὄντας τοὺς Θηβαίους καὶ ἑξαπιναίως κατειλημμένην τὴν πόλιν, καταδείσαντες καὶ νομίσαντες πολλῶ πλείους ἐσεληλυθέναι (οὐ γὰρ ἑώρων ἐν τῇ νυκτί) πρὸς ξύμβασιν ἐχώρησαν καὶ τοὺς λόγους δεξάμενοι ἡσύχαζον, ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ ἐς οὐδένα οὐδὲν ἐνεωτέριζον. πράσσοντες δὲ πῶς ταῦτα κατενόησαν οὐ πολλοὺς τοὺς Θηβαίους ὄντας καὶ ἐνόμισαν ἐπιθέμενοι ῥαδίως κρατήσειν· τῷ γὰρ πλήθει τῶν Πλαταιῶν οὐ βουλομένῳ ἦν τῶν Ἀθηναίων ἀφίστασθαι. ἐδόκει οὖν ἐπιχειρητέα εἶναι, καὶ ξυνελέγοντο διορύσσοντες τοὺς κοινούς τοίχους παρ' ἀλλήλους, ὅπως μὴ διὰ τῶν ὁδῶν φανεροὶ ᾧσιν ἰόντες, ἀμάξας τε ἄνευ τῶν ὑποζυγίων ἐς τὰς ὁδοὺς καθίστασαν, ἵνα ἀντὶ τείχους ἦ.

Γ1. Να μεταφραστεί το κείμενο.

Μονάδες 20

Γ2. Να γραφεί ο τύπος που ζητείται για καθεμιά από τις λέξεις που ακολουθούν:

- α. ἤσθοντο:** το απρμφ. στον ίδιο χρόνο
- β. κατειλημμένην:** το β' ενικό στην οριστική του ίδιου χρόνου
- γ. πλείους:** ο αντίστοιχος τύπος στο άλλον αριθμό
- δ. τῆ νυκτί:** η ίδια πτώση στον άλλον αριθμό
- ε. δεξάμενοι:** το γ' πληθυντικό οριστικής παρακειμένου
- στ. ῥαδίως:** τα παραθετικά του
- ζ. ἀφίστασθαι:** το γ' πληθυντικό υποτακτικής του ίδιου χρόνου
- η. τῶν ὁδῶν:** η κλητική ενικού και η ονομαστική πληθυντικού αριθμού
- θ. ἀμάξας:** η γενική των δύο αριθμών
- ι. ἰόντες:** το β' ενικό προστακτικής τους ίδιου χρόνου.

Μονάδες 10

Γ3α. Να αναγνωριστεί το είδος των προτάσεων της τελευταίας περιόδου.

Μονάδες 2.5

Γ3β. ἵνα ἀντὶ τείχους ἦ: Να δικαιολογηθεί η εκφορά της συγκεκριμένης πρότασης.

Μονάδες 1.5

Γ3γ. Να αναγνωριστούν συντακτικά οι ακόλουθοι τύποι:

- α. κατειλημμένην:**
- β. πλείους:**
- γ. ἐν τῆ νυκτί:**
- δ. κρατήσιν:**
- ε. τῶν Ἀθηναίων:**
- στ. φανεροί:**

Μονάδες 6.

Το κριτήριο αξιολόγησης είναι από το
φροντιστήριο Δ.Ε. «ΑΜΙΛΛΑ» (Μιχάλης Σαρρής),
Ἄργους 15, Ναύπλιο, 2752023037.